

*Załącznik do Uchwały
Nr XXIV/129/2020
Rady Gminy Wielka Nieszawka
z dnia 29 września 2020 r.*

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
GMINY WIELA NIESZAWKA
NA 2020 ROK**

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień określa zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277). Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków sprzyjających zaspokajaniu potrzeb, pozwalając na powstrzymanie się od spożywania alkoholu, organizowanie działalności profilaktycznej, wychowawczej i informacyjnej, ograniczanie dostępności do alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwania. Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Choroba alkoholowa ma wiele aspektów: wpływa na sferę zdrowotną, psychiczną, duchową i rodzinną uzależnionego. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu wyróżniają się na tle innych ze względu na ich wpływ na wiele dziedzin życia społecznego. Przyczyniają się do negatywnych zjawisk, jak wypadki komunikacyjne, wykroczenia i czyny karalne. Nietrzeźwość jest jedną z głównych barier utrudniających wydostanie się z biedy.

Gminny Program określa równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom może odbywać się na podstawie dwu odrębnych programów uchwalanych corocznie lub jednego wspólnego, zawierającego zadania z obydwu ustaw. W roku 2020 odbywać się będzie na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W programie uwzględnia się cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. poz. 1492.

Negatywnym skutkiem nadużywania alkoholu i innych używek jest zjawisko przemocy. Gmina Wielka Nieszawka realizuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 przyjęty uchwałą Rady Gminy Wielka Nieszawka Nr XXV/131/2017 z dnia 25 stycznia 2017 roku.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zakłada 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wielka Nieszawka na lata 2018-2020 przyjęty uchwałą Rady Gminy Wielka Nieszawka Nr XXXVII/187/2018 z dnia 31 stycznia 2018 roku.

Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań w przedmiotowym zakresie są organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Zadania samorządów gminnych ujmowane są w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występuje problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dot. zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, m.in. osobom do lat 18,

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program uwzględnia także zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, określone w ustawie z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania te wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej a w szczególności:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na rok 2020 uwzględnione zostały wskazówki wynikające z *Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych* Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Gminie Wielka Nieszawka może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów uzależnień po uzyskaniu pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W zależności od charakteru zgłaszanych zmian wymagane są także opinie lub uchwały Rady Gminy Wielka Nieszawka.

ROZDZIAŁ I

CELE PROGRAMU

Zasadniczym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez minimalizowanie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych poprzez:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, środków odurzających czy substancji psychoaktywnych,
- ograniczenie dostępności do alkoholu i innych używek poprzez kreowanie lokalnej polityki w tym zakresie,
- ograniczenie zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez młodzież,
- wspieranie tworzenia alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,

- edukacja publiczna o konsekwencjach nadużywania substancji uzależniających, promocja zdrowego stylu życia,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, zajmujących się problematyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w środowisku rodzinnym,
- zwiększenie dostępności świadczeń i programów dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych w zakresie leczenia i rehabilitacji,
- wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach we współpracy z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wielkiej Nieszawce,
- prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji zadań Programu.

ADRESACI PROGRAMU

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu uzależnień adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Wielka Nieszawka, a w szczególności następujące grupy osób:

- osoby uzależnione od alkoholu i innych używek oraz osoby pijące ryzykownie i szkodliwie, w tym seniorzy, w przypadku których spożywanie alkoholu może nasilić istniejące problemy zdrowotne i psychiczne,
- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem),
- rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób uzależnionych.

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY

Realizatorem Programu jest Wójt Gminy Wielka Nieszawka za pośrednictwem Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W realizacji Programu uczestniczą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wielkiej Nieszawce
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielkiej Nieszawce
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu
- Kuratorzy sądowi
- Policja
- Gminne Centrum Kultury w Małej Nieszawce
- Gminna Rada Młodzieżowa
- Placówki oświatowe zobowiązane do tworzenia i realizacji szkolnych programów profilaktycznych
- Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy

Rozdział II

ZADANIA PROGRAMU

1. CEL OPERACYJNY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniami.

Zadania:

- 1) Prowadzenie przez członków Komisji rozmów motywujących do dobrowolnego podjęcia terapii z osobami uzależnionymi (ilość rozmów w zależności od potrzeb).
- 2) Finansowanie działania Gminnego Punktu Konsultacyjnego w GCK w Małej Nieszawce, realizującego podstawową ofertę terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji i środków, we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu i innymi placówkami (4 dyżury informacyjno-konsultacyjne w miesiącu).
- 3) Finansowanie zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych przez specjalistów (dyżury terapeuty uzależnień, pedagoga, psychologa, przedstawiciela policji, specjalisty z zakresu przemocy domowej) w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia (4 razy w miesiącu wsparcie psychologiczne i motywowanie do podjęcia leczenia).
- 4) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, materiałów biurowych, pomocy, materiałów promocyjnych i środków ochrony osobistej niezbędnych do prowadzenia Punktu Konsultacyjnego i działania GKPiRPA.
- 5) Ponoszenie kosztów dotyczących sporządzanych przez biegłego psychiatrę i psychologa opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- 6) Pokrywanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego w placówce ambulatoryjnej lub oddziale stacjonarnym.
- 7) Współpraca z grupami abstynenckimi, ośrodkami leczenia odwykowego, klubami abstynenckimi w zakresie wspierania, współfinansowania działań na rzecz środowisk trzeźwiejących (np. wyjazdy na spotkania, organizacja imprez) lub finansowanie podnoszenia kwalifikacji osób pracujących w tych ośrodkach i klubach.

2. CEL OPERACYJNY: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy opiekuńczo-wychowawczej, społecznej, psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania:

- 1) Udzielanie porad i pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie.
- 2) Finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie.
- 3) Finansowanie działań opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

3. CEL OPERACYJNY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów spowodowanymi uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych, oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w szczególności skierowanej do dzieci, młodzieży i rodziców.

Zadania:

- 1) Finansowanie działań profilaktycznych, warsztatów, programów, w tym programów socjalnych, realizowanych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy dla dzieci i młodzieży, w jednostkach organizacyjnych Gminy Wielka Nieszawka, tj. Szkoła Podstawowa w Małej Nieszawce oraz Szkoła Podstawowa w Cierpicach, Przedszkole w Małej Nieszawce. Tematyka zajęć dotyczyć będzie m.in. budowania właściwych relacji

w rodzinie (kampania „Postaw na rodzinę”), szkodliwości spożywania napojów alkoholowych (kampania „Zachowaj trzeźwy umysł”), substancji psychoaktywnych (kampania „Dopalacze wciąż zbierają śmiertelne żniwo”, program profilaktyczny „Archipelag skarbów”, spotkania z policją), pomocy w sytuacjach konfliktów rodzinnych i cyberprzemocy (kampania „Reaguj na przemoc”), problemu obniżonego nastroju i depresji jako skutku izolacji społecznej wywołanej epidemią COVID-19, asertywności (Kampania „DorastaMY asertywnIE!”).

- 2) Pomoc finansowa w organizacji i prowadzeniu profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży realizowanych na terenie Gminy Wielka Nieszawka (aktywizacja jako jedna z form profilaktycznych spędzania wolnego czasu i promocja zdrowego stylu życia, we współpracy ze szkołami, GCK i CSiR „Olender”). Dopuszcza się prowadzenie zajęć w kołach zainteresowań. W zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej prowadzenie działań w trybie zdalnym przy użyciu komunikatorów internetowych.
- 3) Finansowanie zajęć socjo-terapeutycznych prowadzonych w szkołach przez specjalistów (pedagoga 1 raz w tygodniu, psychologa, psychiatrę i in.).
- 4) Zakup literatury z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z zapotrzebowaniem złożonym przez szkoły.
- 5) Finansowanie alternatywnych formy spędzania czasu, mających na celu promocję zdrowego, wolnego od używek stylu życia oraz asertywnych zachowań i właściwych postaw społecznych, poprzez upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży.
- 6) Finansowanie działań profilaktycznych na rzecz seniorów, m.in. aktywizacja jako forma profilaktyczna przeciwdziałania samotności i stanom depresji prowadzącym do uzależnień pod różnymi postaciami (np. wycieczki terapeutyczne, zajęcia sportowe z elementami psychoterapeutycznymi, promocja twórczości mieszkańców DPS poprzez wystawy, publikacje).
- 7) Współfinansowanie organizacji konkursów z nagrodami (konkurs plastyczny, muzyczny, recytatorski, konkurs na hasło profilaktyczne, wrzesień-październik 2020 r.) popularyzujących trzeźwy i zdrowy styl życia.
- 8) Szkolenia osób podnoszących kwalifikacje zawodowe w zakresie profilaktyki obejmującej problematykę uzależnień, przemocy itp. w szczególności dla pracowników szkół, ośrodka pomocy społecznej, policji, wychowawców, członków zespołu interdyscyplinarnego.
- 9) Działalność edukacyjna w zakresie profilaktyki i uzależnień skierowana do rodziców (np. spotkania z Policją na temat rozpoznawania objawów zażywania środków psychotropowych, budowania poprawnych relacji w rodzinie).
- 10) Wspieranie inicjatyw młodzieży (współpraca z Gminną Radą Młodzieżową), stowarzyszeń oraz innych podmiotów propagujących zdrowy styl życia, trzeźwość i nieużywanie innych środków uzależniających, przeciwdziałających przemocy, poprzez udzielanie im porad oraz dofinansowania do imprez, kampanii, konkursów, upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki poprzez zakup kalendarzy, broszur, publikacji, plakatów, informatorów.
- 11) Podjęcie współpracy z zespołami śpiewaczymi seniorów w celu przygotowania wspólnego nagrania.
- 12) Ścisła współpraca i wymiana informacji z przedstawicielami jednostek oświatowych, radnymi, sołtysami, pracownikami GOPS-u (miting dla profesjonalistów wrzesień 2020).
- 13) Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie („Reaguj na przemoc”).

4. CEL OPERACYJNY: Czuwanie nad przestrzeganiem zasad wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży oraz ich kontrola

Zadania:

- 1) Kontrola obiektów handlowych w zakresie przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie i ewentualne cofanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.
- 2) W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania.
- 3) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych (spotkania i szkolenia), przygotowanie i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- 4) Czuwanie nad prawidłową lokalizacją punktów sprzedaży alkoholu oraz opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

5. CEL OPERACYJNY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) Współpraca z organizacjami pozarządowymi i dotowanie zadań wynikających z zapisów Programu, a realizowanych przez te organizacje.
- 2) Stała współpraca z Policją, parafiami, GOPS, szkołami, przedstawicielami służby zdrowia, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie działań dotyczących rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
- 3) Współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Centrum Diagnostyki i Terapii FASD dla dzieci w Toruniu.
- 4) Organizacja II Nieszawskiego Forum Profilaktycznego (listopad 2020).

6. CEL OPERACYJNY: Ewaluacja działań związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Zadania:

- 1) Gromadzenie danych od realizatorów Programu.
- 2) Analiza danych, ocena realizacji i sprawozdawczość w zakresie realizacji zadań Programu.

Rozdział III

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Realizacja Programu jest koordynowana przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym pełnomocnika Wójta, których zadaniem jest:
 - a. Opracowanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
 - b. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć, mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
 - c. Planowanie, inicjowanie, koordynacja i ocena działalności w zakresie profilaktyki alkoholowej i zwalczania narkomanii.
 - d. Udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom i osobom realizującym zadania związane z profilaktyką uzależnień.
 - e. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

- f. Przygotowanie umów na realizację zadań objętych programem profilaktyki i nadzór nad ich realizacją.
 - g. Podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
2. Jednostki realizujące poszczególne zadania zobowiązane są do przedstawienia informacji o stanie ich realizacji.
 3. Sprawozdanie z realizacji Programu zostanie sporządzone i przedstawione Radzie Gminy Wielka Nieszawka.

Rozdział IV

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansową podstawę realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień stanowią środki finansowe budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielkiej Nieszawce:

1. W budżecie Gminy zapewnia się środki na finansowanie GKPiRPA.
2. Członkowie komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 250 zł brutto (bez względu na ilość posiedzeń w miesiącu).
3. Podstawą do wypłacania wynagrodzenia jest udział członka komisji w posiedzeniach komisji, potwierdzony podpisem na liście obecności.
4. Wypłata wynagrodzenia następować będzie w terminie do 30 dnia każdego miesiąca.
5. Z tytułu kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przysługuje refundacja poniesionych kosztów w wysokości 180 zł brutto za dzień objazdowy.
6. Przy podróżach służbowych poza teren Gminy Wielka Nieszawka, członkom komisji skierowanym na szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży według zasad określonych dla pracowników z tytułu podróży służbowych na terenie kraju.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY

Ewa Tarkowska
Ewa Tarkowska